

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Veteris Hominis Per Expensa Quatuor Novissima Metamorphosis, Et Novi Genesis

Stanyhurst, Guillaume

Coloniae, Anno 1702

VD18 1237699X

Caput II. Novus homo, spretis terræ angustiis, meditatur ampla, ex cœli
amplitudine.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51849](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51849)

CAPUT II.

*Novus homo spretis terræ angustiis,
meditatur ampla ex cœli am-
plitudine.*

UT in hoc argumento de cœlesti gloria, quod & jucundissimum est auditu, & utilissimum fructu, ordinatè, sine confusione procedamus, hunc ordinem observemus, ut primò, locum ipsum, qui est cælum empyreum, depingamus, deinde dotes & gaudia omnia, quæ in corpus, tum quæ in animam redundabunt, exponamus. Prius conatus fui ad oculum demonstrare cœli immensam magnitudinem ex magnitudine solis, stellarum ac firmamenti, ejusque à terris distantia, modò à firmamento ad cælum ipsum empyreum, Beatorum felicissimum domicilium, gradum faciamus. Ut cœli amplitudo ab omnibus intelligatur, notandum est, undecim esse cœlos, qui his nominibus ab Astrologis insigniuntur, cælum Lunæ, Mercurii, Veneris, Solis, Martis, Jovis, Sa-

Saturni, firmamentum, primum mobile, cælum crystallinum, & Empyreum: quod est regnum Beatorum. Hic est ergò cælorum ordo. Jam ut reliquis omissis de cælo Empyreo differamus, quantæ sit illud capacitatis, accipite ex Astronomis. Dixi antea, firmamentum distare à terra 80. millionibus milliarium cum medio, & amplius; quantum putatis ergò distare ipsum cælum empyreum? Ex mente omnium Astronomorum, cælum Empyreum, quoad concavam sui partem, distat à centro terræ mille 295. millionibus, & 9. millibus milliarium. Jam si secundum eorum principia, tantundem spissitudinis illi tribuas, pars ejus convexa distabit à centro terræ bis mille 590. millionibus, & 159. millibus milliarium, & hæc tantum semidiameter faciunt. Integer ergo diameter per centrum terræ, usque ad convexam ejus partem continebit quinque mille, & 180. milliones, & 318. millia milliarium. Tota verò circumferentia convexæ ejus partis,

partis, quæ ter diametrum continet,
 & paulò amplius, illud ampliùs re-
 linquendo, complectetur 15. millia
 miliarium, & 540. milliones, & 954.
 millia miliarium. Quæ certè alti-
 tudo & latitudo immensa est, & va-
 stitas incomprehensibilis: quæ licet
 fidem humanam superare videatur,
 tamen scripturæ loca varia non ex-
 haurit: cùm dicat locum cæli esse im-
 mensum, nec habere finem. Et Eccle-
 siastes. [a] *Altitudinem cæli & latitu-
 dinem terræ, quis dimensus est?* Quasi
 dicat: Nemo Geometra potest metiri:
 quia est tantum non immensum. Quis
 hæc cogitans tam amens sit, & stoli-
 dus, ut iniquè punctum ex hoc pun-
 cto, videlicet agrum, domum, aut rem
 aliam, proximo, per vim aut fraudem
 surripere, itaque se immensis orbium
 supernorum spatiis excludere velit?
 Quis punctum terræ præferat cælo-
 rum immensitati? Quis particulâ ter-
 ræ rubræ vel albæ (nec enim aliud est
 aurum vel argentum) vendat va-

stiffi-

a Cap. 3.

stissima stellarum palatia? Et tamen quot litibus contenditur, quot Advocati, causidici sese fatigant pro uno prædiolo, pro jugero terræ? Verè Boëtius, terram universam non solum punctum, sed punctum puncti appellat, sic enim loquitur: [a] *In hoc ergo minimo quodam puncti puncto conclusi, de pervulganda fama, de proferendo nomine cogitatis?* Tam parvus est vicus orbis terrarum, si cælo conferatur. Illic ergo conversi sint semper nostri oculi, ubi æterni sunt thesauri. Ita S. Symphorianus, adolescens, cum ab Aureliano Imperatore ad Martyrium raperetur, mater eum hisce verbis animavit: *Nate, nate, memento aeternæ vitæ, cælum suspice, & ibi regnantem intuere, tibi enim vita non eripitur, sed in melius commutatur.* Cælum suspexit, & tormenta omnia despexit, oblataque fortiter cervice carnifici, cælum mox fuit ingressus, quod paulò ante fuerat intuitus. Quisquis hîc affligeris infirmitate, an-
geris

a L. 2. de confid.

geris dolore, obrueris tristitia, invol-
veris ærumnis, cælum suscipe. Si post
gravissimas multorum annorum li-
tes, causâ cecideris, si ereptæ tibi sint
opes, si læsa est fama, si passus es bono-
rum jacturam, si deturbatus es de gra-
du dignitatis, si excideris gratia Prin-
cipis, si hostis agros vastavit, horrea
incendit, domum expilavit, omnibus
te fortunis exuit; Cupis contra hos
morbos amuletum, quæris in tot æ-
rumnis perfugium, exoptas contra
omnia hæc mala certissimum præsi-
dium? cælum suspice. Inter omnia cir-
ca se ruentia, stabit semper erecto a-
nimo, quisquis convertit erectos ad
sidera vultus. Interim quot sunt, qui
ob digitale tuguriolum, ob pedale
prædiolum, ob exiguum agellum, li-
tibus acerrimè contendunt, amicitiam
violabunt, contra fas & nefas aliena
iniquè tollent, altercabuntur, vocife-
rabuntur, & tantum non se mutuò, si
non dentibus, saltem contumeliis, &
dicteriis lacerabunt. Audite hîc lo-
quen-

quentem Augustinum. [a] *Utere mundo, & non te capiat mundus. Quid intrasti? Iter agis, exiturus venisti. Iter agis, hospitium est hæc vita. Quid hic ergò immortalia opera cogitas mortalis? Brevi migrandū est ex hospitio in domicilium, ex hoc exilio ad patriam, hoc carcere in regnum; soluta semel vinculis corporis anima, non diu hærebit in itinere, licet immenso quodam spatii intervallo difsitum sit cœlum à terra. Sed, si cœlesti gloria digna fuerit, ad summum illud cœlum in momento quasi demigrabit: sicut cogitatio nostra in instanti excurrit, quocumque vult, & subito est in Oriente, Occidente, Græcia, Hispania, Indiis. Et sicut oculus noster, quamprimum nocte serena illum aperimus, & ad cœlum attollimus, statim videt cœlum stellatum, & omnes stellas; Ita anima nostra soluta corpore, statim erit in cœlo Empyreo, tot licet miliarium millionibus à nobis difsita.* Hac itineris ad cœlum

P

bre-

a Tract. 40. in Joan.

brevitate, sese solabatur, nostro sæculo matrona illa generosa, fidei causâ in Anglia ad mortem damnata, horrendum visu, ac perpeffu, ut scilicet saxo acuto incubans, superne imposito gravi pondere permeretur, dum vita ei, & anima exprimeretur, aliis horrentibus, ipsa læta cygneum canens: [a] *Tam brevis, ait, via est qua ducit ad cælum: post sex horas super Solem, & Lunam evehar; astra pedibus premam, empyream inibo.* O quantus nobis omnibus lætitiæ campus aperitur cogitantibus, post 6. fors dies, post sex menses, post sex annos, certè post 60. años, hæc omnia quæ legimus miranda, spectabimus, efferemus nos super ærem, & spæram ignis Lunam, stabimus super planetas, & Solem, firmamentum, calcabimus omnes quæ vertici nostro imminent stellas. Cur ad illa excelsissima spatia cogitationes nostras non efferimus, dum adversis & rimimur? Hic frequens animi per cogitationes ad cælum ascensus, sup-

a *A Lapide in Pent. 4. 51.*

suppeditaret invictum contra omnes
vitæ ærumnas robur. Ita sanctus Vin-
centius mente in cælum se librans, vi-
cicit, immò risit omnia Daciani tor-
menta: cumque in equuleo sublatus,
ab eo per ludibrium quæreret Dacia-
nus Tyrannus; ubinam esset? In
sublimi, ait, unde te potestate terre-
na tumentem altè, despicio. Graviora
minitanti: Non minari mihi, vide-
ris, respondit, sed quod votis omni-
bus concupieram, afferre. Igitur cum
ungulas, faces, prunas, toto cor-
pore dilacerato constanter exciperet,
ait. [a] Frustra fatigaris Daciane;
non potes tam horrenda cogitare tor-
menta, quæ ipse paratus sum sustine-
re. Carcer, ungula, candentes la-
mina, morsque ipsa, ludus, jocus-
que Christianis sunt, non tormenta: cæ-
lum enim cogitant. Sicut igitur qui
cælum sæpè suspicit, non tam ocu-
lis crassioribus corporis, quàm a-
cutioribus fidei, despicit omnia cor-
poris

P 2

poris

à A Lapide in Prop. M. 914.

poris tormenta , ita & contemnet omnia vitæ oblectamenta.

CAPUT III.

*Homo novus erigit se è cælo ad cælum,
dum contemplatur venustatem
Cæli.*

[a] § Tetimus nuper in atriis domus Dei, in suburbiis cœlestis Jerusalem, in vestibulo magni illius palatii: modò subeamus tecta: ingrediamur ipsum palatium, non ex auro, ebore, & electro, sed è nobiliori materiâ ædificatum: inferamus pedem in illam civitatem, de quâ Propheta loquitur: (b) Gloriosa hæc est Civitas immortalium civium, Principum, & filiorum Dei, qui unâ cum Angelis politiâ, singulari voluntate, amore invicto, & inflammato, Dei legibus perfectè sese submittunt. Hæc Civitas, est patria nostra; illic amplissima sunt fundamenta, altissimi muri, plateæ

pro-

a Cæli venustas, ornatus, elegantia.
b Psal. 86. 3.